

TEKST 5 SAMENVATTINGSOPDRACHT HET BELANG VAN BABBELLEN

- 1 Elke nieuwe baby is een wonder. De meeste mensen zien in een pasgeboren baby het beeld van onschuld en hulpeloosheid. Maar in feite zien we in de wieg de grootste geest die ooit bestond, de knapste leerling van het heelal. Overdreven misschien, maar zo beschreven enkele Amerikaanse onderzoekers het nieuwe leven.
- 2 Prof. dr. Marianne Riksen-Walraven citeerde hen in een toespraak die zij hield toen zij hoogleraar werd aan de Universiteit van Nijmegen. Wat er na de geboorte gebeurt, is volgens de onderzoekers misschien nog wonderlijker dan de komst van het kindje zelf. Ze zien het babybrein als een biologische computer die is ontworpen om inzicht te krijgen in de nog te ontdekken wereld.
- 3 Het krijgen van inzicht ontstaat via een netwerk van verbindingen tussen zenuwcellen in de hersenen. Het aantal zenuwcellen in de hersenen blijft een leven lang hetzelfde. Wat verandert, zo vertelde Riksen in haar toespraak, is het aantal verbindingen tussen de cellen. Vooral in de eerste levensjaren komen er heel veel verbindingen bij. Bij de geboorte zijn het er zo'n 2500 per zenuwcel. En als het kind twee of drie jaar oud is, zijn het er 15.000 per cel geworden. Het is opmerkelijk dat het er op dat moment veel meer zijn dan bij een volwassene.
- 4 De verbindingen staan voor het vermogen om te leren. Dat is dus bij baby's en peuters groter dan ooit in hun leven. "Baby's hebben een ongelofelijk flexibel en creatief brein", aldus Riksen. Als ouder doe je er verstandig aan om de creativiteit een steuntje te geven. En dat is simpel: even 'babbelen' met het kind als je denkt dat het daar zin in heeft. "Dag hoppepoppetje van me. Hoe gaat het nou met je?" Dat soort onzinnig lijkende gesprekjes hebben betekenis.
- 5 "Het sterke punt van Riksen is dat je je er als opvoeder van bewust moet zijn dat er zo veel gebeurt bij een baby", vindt professor Tavecchio van de Universiteit van Amsterdam. "Het maken van de verbindingen in de hersenen gebeurt explosief in de eerste levensjaren", zegt hij. "De meest kritische periode ligt in de eerste negen tot achttien maanden. Juist dan zou er een intensieve gevoelsband moeten zijn tussen opvoeder en kind. Communicatie is belangrijk voor de ontwikkeling van de hersenen. Dat betekent veel oogcontact, praten, maar ook beweging met handen, armen en hoofd", legt Tavecchio uit. "Als je dat nalaat, dan mis je een kans. Baby's honger naar contacten en zijn veel beter in het verwerken van informatie dan we dachten. Dat moet je benutten". Het gaat volgens Tavecchio niet alleen om de hoeveelheid contacten. Belangrijk is ook de timing, erop inspelen als je merkt dat het kind iets wil.
- 6 Professor Riksen heeft in haar toespraak ook het onderzoek van de Amerikaan J. Belsky aangehaald, waarin kinderdagverblijven kritisch zijn bekeken, met name die crèches waar het personeel op zoveel kindjes moet letten dat er geen tijd meer is voor een beetje brabbelen of lachen. Tavecchio: "Iedereen is er wel van doordrongen dat het om een belangrijke ontwikkelingsfase gaat. Maar het is de vraag of iedereen ook doordrongen is van de consequenties. Dat je in een crèche bijvoorbeeld één leidster op drie baby's zou moeten hebben, terwijl het nu in de praktijk twee op negen is." Hij begrijpt de bezorgdheid over de begeleiding in de crèches. "Het gaat immers om het opbouwen van relaties."
- 7 Wat vinden andere deskundigen hiervan? De meerderheid is van het belang van goede begeleiding doordrongen, maar sommigen zeggen: "Welke consequenties verbind je eraan?" Je kunt ook de flexibiliteit van de kinderonwikkeling benadrukken. Kinderen kunnen wel tegen een stootje. Je ziet bij jonge kinderen in de kinderopvang negatieve effecten, maar die hebben niet altijd gevolgen in het verdere leven.
- 8 De uitleg van de onderzoeksresultaten van Belsky blijft voortdurend onderwerp van

discussie. Prof. Riksen ziet verschil tussen
100 de twee groepen kinderen die zijn
onderzocht. De ene groep was minder dan
tien uur per week in de crèche, de andere
groep dertig uur of meer. Volgens Riksen is
de groep van dertig uur wat minder
105 gehoorzaam, wat baldadiger. Andere
collega's vragen zich af of er werkelijk een
verschil is. Het alternatief voor de crèche,
dat is 'thuis'. "Maar zijn er thuis altijd
ouders, die zodanig reageren op hun baby
110 dat er een ideale afstemming ontstaat?"
vraagt Tavecchio zich af. Weer andere
onderzoekers benadrukken dat uit
hetzelfde onderzoek ook iets positiefs blijkt,
namelijk dat de langdurige crèchebewoners
115 taalvaardiger zijn.

9 "De kernvraag is of het wat balda-
diger zijn ook in het latere leven van die
kinderen doorwerkt", reageert Tavecchio.
"Als dat werkelijk te bewijzen valt, dan zou

120 je je zorgen moeten maken. Maar daarover
lopen de meningen uiteen. Dat je iets ziet
op de leeftijd van viereneenhalf wil niet
zeggen dat het zo blijft. We weten dat niet.
Andere omstandigheden kunnen later de
125 invloed van het kinderdagverblijf vermin-
deren. Je zou over drie of vijf jaar nog eens
naar diezelfde kinderen moeten kijken om
te zien of er dan nog steeds verschil is."

10 Tavecchio wil het liefst langlopend
130 onderzoek opzetten. In zo'n onderzoek wil
hij ook de karakterverschillen tussen
kinderen meenemen. Want het ene kind is
snel prikkelbaar, het andere koppig. Hij
geeft dan ook aan ouders het advies: "Kijk
135 eerst eens goed naar de aard van het kind
en breng het liever pas bij drie of vier
maanden naar de opvang. Als je merkt dat
het te veel indrukken krijgt, zoek dan een
andere oplossing."

*naar een artikel van Els Kemper
Haagse Courant, 6 april 2002*